

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Maximiliani Sandaei E Societate Iesv Doctoris
Theologi Architectura Christiana**

Sandaeus, Maximilianus

Coloniæ Agrippinæ, 1653

11. Ambulacrum Domus Sapientiæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46065](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46065)

nem, sed cum Dauide sacras ad Sionem odas pangit. E-
 LOQVENTIA perorantis habitu gestuque, aureis cate-
 nulis, è volubili linguâ procedentibus, circumstantium
 aures firmiter necit, & ad se trahit. MYSTICA dulces
 concentus, quos phrygio in tapete formare non potuit,
 digitulis ad citharam applicatis, & oculis in tabellam
 musicam coniectis, edit. ARITHMETICA non ad trape-
 zitæ Euclionis abacum, sed ad Diuæ Sophiæ mensam,
 rationum DEO reddendarum summas, numeris auratis
 in calculum redigit, & tabulam suam cifris implet, non
 Arabicis, sed cœlestibus. ASTRONOMIA elatum in cœ-
 lum oculis, nouos in orbe stellifero lepores, vrsos, scor-
 pios, capricornes, absque reti & plagis venatur, sphæ-
 ræque, quam in manu gestat sinistra, nouis canibus ad-
 ductam prædam includit. GEOMETRIA citcino, libellâ,
 decempedâ in expansis ad parietem mappis, regiones
 dimetitur. MEDICINA herbole in prato simplices her-
 barum species, naturæque opes colligens, distillatorio
 vasi includit. IURISPRVDENTIA toga insignis laticla-
 uia, tribunali insidens leges celte in silice scribit. THEO-
 LOGI in folio aureo, ipsa auro coronata, lumina a b-
 vno, quem iugiter contemplatur, Sapientiæ omnis Au-
 ctore nunquam auertit.

ARTICULUS XI.

AMBVLACRVM

Domus Sapientiæ.

NON pauciores superius numeratis in Conclauis
 Domine Sapientiæ, sunt Columnæ in Domus
 Primæ Pars. Q vest-

vestibulo, porticu, propylæo, peristylio, xysto, ambulacris: nam omnia ista loca columnis vndique inclusa, & quædam etiam fulta, ac septa quaquauerfus speciem habent elegantissimam, & ambulationi, sessioni, stationique, per circulos commoditatem præbent. Præcipua autem sunt septem. *Sapientia edificauit Domum excidit Columnas septem.* Quænam sunt illæ? Attende Virtutum ordinem in Domo Virtutum. Quæ sunt Virtutes omnium præcipuæ? Theologicæ sunt tres, *Fides, Spes, Caritas*, post quas sunt Cardinales, quæ Sapientiæ studiosos cum primis decent: ac fulciunt alias, & omnem honestæ vitæ rationem continent, sustinentque: *Prudentia, Iustitia, Temperantia, Fortitudo.* Quibus insculptum legitur quæ credere, quæ sperare, quæ amare oporteat: & quomodo Scientiæ deditus ac Pietati, prouidè, iustè, temperatè ac fortiter in omni vita degerè possit, & placere Diuinæ Sapientiæ. Hæ Columnæ sunt erectæ in vestibulo.

In Porticu interiori Septem aliæ, quæ sunt Septem Dona Spiritus-Sancti, quæ in Christo Sapientia incarnata fuisse Propheta Isaias cap. xi. testatur: nimirum, *Donum Sapientiæ, Intellectus, Consilij, Scientiæ, Fortitudinis, Pietatis, Timoris Domini.* In vno Propylæo, quod Regina Conclauæ cingit, visuntur, tanquam Columnæ eminentes Septem Opera Misericordiæ corporalia, in quibus legitur capitalibus impressum characteribus, quomodo corporalis proximi miseria subleuanda sit: pascendo esurientes, potum dando sitientibus, operiendo nudos, redimendo captiuos, inuisendo ægrotos, hospitio suscipiendo peregrinos, sepeliendo mortuos. In alio Propylæo, quod ambit Triclinium aliunde aduentantium, totidem sunt Columnæ, ex Septem Operibus Misericordiæ Spiritualibus confectæ, in quibus vncialibus litteris expressum habetur, quo pacto in Spiritualibus miseris

proxi-

proximo succurrete oporteat: corrigendo peccatores; docendo ignorantes, rectè consulendo dubitantibus; orando DEVM pro salute proximi, in cætos consolando; ferèdo patièter iniurias, denique, offensam remittèdo.

IN Ambulacro Orientali sunt septem Columnæ æquè ac superiores solidæ, & sublimès, quarum singulis inculptum est nomen SAPIENTIA, at, vt distinguantur aliquatenus, sub diuersa denominatione: nimirum, Sapientia pudica, Sapientia pacifica, Sapientia modesta, Sapientia suadibilis, Sapientia bonis conueniens, Sapientia plena misericordia & fructibus bonis, Sapientia iudicans sine simulatione. His epithetis distinguit Sapientiam, quæ desursum est Iacobus Apostolus in sua Epistola Canonica. (a) Ex iisdem construit & erigit septem Columnas diuersà à dictis appellatione, S. Bonaventura. (b) Harum Prima est, Pudicitia in carne. Secunda, Simplicitas in mente. Tertia, Modestia in Sermone. Quarta, suadibilis in adfectu. Quinta, Liberalitas in effectu. Sexta, Maturitas in iudicio. Septima Sanctitas in intentione. Sed reipse à Columnis Ambulacri Orientalis non sunt diuersæ. In Occidentali autem, sunt septem aliæ, proprijs nominibus, & inscriptionibus noscibiles. Tribus prioribus nomina sũnt, Paupertas voluntaria, Castitas perpetua, Obedientia integra, quæ propter DEVM homini religiosè exhibetur. Dicũtur Evangelica Consilia, quoniam per Euangelium; non tanquam ad salutem necessaria, sed veluti susipientibus, magis expedita & utilia à Christo non præcipiente quidem, sed consulente, tum fidelibus omnibus communitet, tum Sapientiæ studiosis peculiariter proponiuntur. Quatuor posterio-ribus inscripta sunt partitim quatuor hominis Nouissima, Mors, Iudicium, Infernus, Cælestis Gloria. Quibus sub-

Q 2 iun-

(a) Epist. s. Iacò. c. iiii. 2. (b) S. Bonau. Tract. de vit. Spirit. S. Doniè.

ungitur pro Deuoto Sapientiae monitiuncula. *In omnibus operibus tuis memorare Nouissima tua, & in aeternum non peccabis, Ecclesiastici VII. 40.*

ARTICVLVS XII.

A R A

Domus Sapientiae.

SPECTATVR in Domus penetrali; tanquam in Sa-
cto-Sanctorum Templi, Ara, siue Altare, sine quo
nullum deberet esse Adolescentis studiosi museum
nullum Doctoris sacrarium, studijs dicatum. Ara autem
Sapientiae, non est carnalibus vitulorum & bouum,
quibus non est amplius DEO cura, sed spiritualibus
operationum sanctarum sacrificijs destinata. Quae
pergitur quotidie odoriferis aquis innocentiae, castita-
tis, deuotionis, & poenitentiae, aut amoris lacrymis. Ad
eam offeruntur mane, meridie, uesperis vituli labiorum
Cor contritum, & humiliatum: oblatio munda, Deo
grata, Sacrificium placabile, Sacrificium recordationis
Sacrificium iustitiae: hostia & holocaustum obediens
aeternae in hoc penetrali, dispositis per orbem columnarum
lis insistent Reges aliquot Gentis Iudaicae, praereliqui
Sapientia & rebus gestis clarissimi. Inter quos eminentissimus
pulsans decachordum Iesseus David: diceres simul
cum uiuere: huic proximus iudicij vacans pacificus
Rex Salomon: putares in tribunali spirantem ius dicentem
re. sequuntur alij. In opposita parte, sunt tres illi in lege
naturae celebrati senes, Adam, Enoch, Noë: & postea
baptismi, non minus sua aetate celebres, Abraham
Isaac,

Isaac, la-
lumellis
postoli

POR-
tutu
cessarij
fuis, ex
scas ara
lutis &
ad hui
portae i
& fit ad
Adole
to ad S
bratio
ration
ta, & se
fi. Inte
idcirco
vt non
adaequ
praece
nunq